

II Kongres Zootechniki Polskiej

II Kongres Zootechniki Polskiej odbył się w dniach 17-18 czerwca 2021 r. w Warszawie w formie stacjonarnej i zdalnej, czyli tzw. hybrydowej. Organizatorami tego wydarzenia były Polskie Towarzystwo Zootechniczne im. M. Oczapowskiego (PTZ) oraz Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk (KNZiA PAN). Przewodniczącym Kongresu był prof. dr hab. Roman Niżnikowski, który w towarzystwie prezesa PTZ prof. dr hab. Anny Wójcik i przewodniczącego KNZiA prof. dr hab. Tomasza Szwaczkowskiego dokonali jego otwarcia. Motto kongresu (*Quo vadis zootechniko?*) doskonale oddaje tematykę prezentowanych wykładów. Koncentrowała się ona bowiem na zagadnieniach dotyczących m.in.: wyzwań sektora produkcji zwierzęcej w kontekście zmian klimatu, znaczenia zootechniki w kształtowaniu procesów produkcji żywności, znaczenia akwakultury dla gospodarki żywnościowej, czy też rozwiązań zootechnicznych spowalniających zmiany w środowisku naturalnym.

W sesji plenarnej dr Karol Krajewski (Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu) w referacie zatytułowanym „Dylematy w świetle analizy śladu węglowego – ograniczanie produkcji zwierzęcej, czy przeciwdziałanie marnotrawstwu żywności?” przedstawił zagadnienie emisji gazów cieplarnianych przez produkcję zwierzęcą i omówił problematykę badawczą koncentrującą się na ograniczeniu skali tego zjawiska. Kolejny referat był *stricte* zootechniczny. Profesor Krzysztof Niemczuk z Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach omówił obecną sytuację i perspektywy walki z chorobą afrykańskiego pomoru świń (ASF). Kolejny wykład wygłoszony przez prof. Adama Cieślaka (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu (UP w Poznaniu)) dotyczył m.in. spraw żywienia zwierząt i ograniczenia negatywnego wpływu hodowli na środowisko naturalne. Sesję plenarną zamykał wykład związany z akwakulturą. Dr Mirosław Cieśla i dr Jerzy Śliwiński (obydwaj ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (SGGW w Warszawie)) zapoznali uczestników Kongresu z problematyką ekologicznych i pozaprodukcyjnych walorów stawów karpowych. Prelegenci podkreślali środowiskowe znaczenie ekstensywnej hodowli karpia w stawach.

W czasie Kongresu odbyły się też dwie sesje robocze. Pierwsza z nich dotyczyła akwakultury, a zatytułowana została „Akwakultura i środowisko”. Rozpoczął ją dr hab.

Fot. 1. Otwarcie Kongresu przez prof. dr. hab. Romana Niżnikowskiego (zdjęcie organizatorów).

Jacek Sadowski (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie (ZUT w Szczecinie)) przedstawiając referat dotyczący akwaponiki, a więc systemów łączących w sobie hodowlę organizmów wodnych (ryb i skorupiaków) z produkcją roślinną. Omówił różne rozwiązania techniczne stosowane w akwaponice, a także odniósł się do proekologicznego znaczenia tego typu systemów produkcji zwierzęco-roślinnej. Prof. Dorota Fopp-Bayat i prof. Teresa Własow (obydwie z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (UWM w Olsztynie)) przedstawiły wykład pt.: „Gospodarka jesiotrowa – wybrane aspekty związane z hodowlą i zdrowotnością”. Prelegentki odniosły się do cech użytkowych ryb jesiotrowatych, odgrywających coraz istotniejszą rolę w akwakulturze polskiej i światowej. Sporo miejsca w referacie poświęcono chyba najbardziej znanemu produktowi otrzymywanemu z tych ryb, tj. kawiorowi. Prof. Własow skoncentrowała się na problematyce chorób występujących u tych gatunków. Tematem wykładu prof.

Fot. 2. Główni organizatorzy Kongresu (od prawej: prof. dr hab. Anna Wójcik (prezes PTZ), prof. dr hab. Roman Niżnikowski (przewodniczący Komitetu Organizacyjnego) i prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski (przewodniczący KNZiA) (zdjęcie organizatorów).

Przemysława Śmietany (Uniwersytet Szczeciński w Szczecinie) nie były ryby, ale inne, równie cenne organizmy wodne, tj. raki. Przedstawił w nim zagadnienie produkcji tych zwierząt w akwakulturze i problemy dotyczące odbudowy pogłowia rodzimych gatunków raków w Polsce. Kolejny wykład związany był z tzw. akwakulturą zachowawczą nastawioną na produkcję materiału zarybienowego, w tym przypadku troci wędrownej i pstrąga potokowego. Omówiono w nim wyniki projektu badawczego realizowanego w ramach konsorcjum, a prelegentami byli: prof. Krzysztof Formicki (ZUT w Szczecinie), prof. Zdzisław Zakęś (Instytut Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie (IRS w Olsztynie)) i dr Robert Kasprzak (SGGW w Warszawie). Kończący tę sesję wykład dr. hab. Konrada Turkowskiego (UWM w Olsztynie) odnosił się do tzw. usług ekosystemowych stawów rybnych, ich funkcji krajobrazowych, retencyjnych i związanych z utrzymaniem szeroko rozumianej bioróżnorodności.

Tematem drugiej sesji roboczej była szeroko rozumiana ekologia. W pierwszym wykładzie prof. Damian Józefiak (UP w Poznaniu) zapoznał uczestników Kongresu z zagadnieniem wykorzystania larw owadów w żywieniu zwierząt. W dobie kurczących się zasobów mączki rybnej i tłuszczu rybnego, ważnych komponentów pasz komercyjnych, surowiec ten zaczyna odgrywać coraz istotniejszą rolę w przemyśle paszowym i w żywieniu zwierząt. Odnotać warto, że obiektem badań żywieniowych Profesora są też ryby, w tym gatunki jesiotrowate i łososiowate. Skutkiem pandemii COVID-19, np. spadku zapotrzebowania na mięso przez sektor HoReCa poświęcony był referat prof. Piotra Wójcika (Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Balicach). Z kolei dr hab. Jacek Walczak, reprezentujący tę samą jednostkę, w swoim wykładzie poruszył dwa wątki, a mianowicie dotyczące: technologii ograniczających emisję zanieczyszczeń przez rolnictwo

Fot. 3. Prof. dr hab. Piotr Wójcik prezentujący wykład o wpływie sytuacji pandemii na rynek produkcji żywności (zdjęcie organizatorów).

Fot. 4. Prof. dr hab. Damian Józefiak zdalnie prezentujący wykład dotyczący wykorzystania larw owadów w żywieniu zwierząt (zdjęcie organizatorów).

Fot. 5. Stanowisko obsługi technicznej II Kongresu Zootechniki Polskiej (zdjęcie organizatorów).

i systemów poprawiających dobrostan zwierząt. Tytuł wykładu prof. Joanny Makulskiej (Uniwersytet Rolniczy w Krakowie) „Sztuczna inteligencja w zootechnice” niewątpliwie brzmiał inspirująco. W prelekcji przedstawiono możliwości wykorzystania tej technologii w monitoringu zwierząt, czy też detekcji zjawisk fizjologicznych i chorób, prognozowania wyników produkcyjnych i sterowania warunkami środowiskowymi w obiektach hodowli zwierząt. Prof. Zbigniew Jaworski (UWM w Olsztynie) zapoznał zgromadzonych z problematyką hodowli koni w Polsce i jej wpływem na środowisko. Natomiast ostatni wykład prof.

Jana Udały (ZUT w Szczecinie) i prof. Stanisława Kondraczkiego (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach) związany był z problematyką edukacji ekologicznej. Odnotowali w nim, że problematyka edukacji ekologicznej odgrywa istotną rolę w programach nauczania zarówno na kierunku zootechnika, jak i na kierunku rybactwo.

Kończąc, chciałbym podkreślić, że hybrydowa formuła Kongresu zdała egzamin i okazała się efektywnym narzędziem promowania wyników badań zootechnicznych i rybackich. Z informacji organizatorów wynika, że z internetowych łączy skorzystało ponad tysiąc uczestników. Zauważyć też warto, że wykłady związane bezpośrednio i pośrednio z rybactwem i akwakulturą były istotnym ele-

mentem programu II Kongresu Zootechniki Polskiej. Partnerem strategicznym Kongresu była firma Anvil S.A. Wsparcia finansowego udzielił też Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także Lasy Państwowe, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz Ośrodek Hodowli Zarodowej „Garzyn” Sp. z o.o. i Hodowla Zarodowa Zwierząt „Żołędnica” Sp. z o.o. Jednym z partnerów medialnych było czasopismo IRS w Olsztynie, tj. Komunikaty Rybackie.

Prof. dr hab. inż. Zdzisław Zakęś
Zakład Akwakultury IRS w Olsztynie

Wydawnictwo IRS poleca ♦ Wydawnictwo IRS poleca

K. Goryczko, J. Grudniewska – Chów i hodowla pstrąga tęczowego – Wyd. IRS, 2020, 173 s., oprawa miękką, wydanie VII (poprawione i uzupełnione).

*Ojczyzną pstrąga tęczowego są rzeki Ameryki i Azji Północnej wpadające do Pacyfiku. Jako gatunek został opisany po raz pierwszy przez Walbauma na terenie Azji (Kamczatka) jako *Oncorhynchus mykiss* w 1792 r., następnie w 1836 r. przez Richardsona, który osobniki pochodzące z rzeki Kolumbia określił jako *Salmo gairdneri*, wreszcie przez Gibbonsa w 1855 r. nazwany *Salmo irideus*. Jednak w nomenklaturze naukowej najpierw obowiązywała nazwa *Salmo irideus*, potem *Salmo gairdneri*, a od 1988 r. na mocy decyzji American Fisheries Society zaliczono pstrąga tęczowego do rodzaju *Oncorhynchus*, co w konsekwencji spowodowało także zmianę nazwy gatunkowej z *gairdneri* na *mykiss* (jako nadanej wcześniej). Już sama historia zmian klasyfikacji systematycznej pstrąga tęczowego świadczy o ogromnej zmienności i plastyczności tego gatunku. Wynika to w znacznej mierze z szerokości zasięgu jego naturalnego występowania: od rzeki Kuskokwim (Alaska 61 szer. geogr.) aż po dorzecze rzeki Del Presidio (Meksyk 24 szer. geogr.) (MacCrimmon 1971), a w Azji w rzekach zachodniej i wschodniej Kamczatki (Berg 1916). W latach trzydziestych, opierając się na różnicowanym ubarwieniu, kształcie ciała i cechach merystycznych, wyodrębniono 15 gatunków*

*pstrągów tęczowych (Needham i Gard 1959). Później za odrębne gatunki uznawane są: Cutthroat trout (*Oncorhynchus clarki*), Apache trout (*Oncorhynchus apache*), Gila trout (*Oncorhynchus gilae*), Golden trout (*Oncorhynchus aguabonita*) i Mexican golden trout (*Oncorhynchus chrysogaster*) (Kendall 1988). Pstrąg tęczowy (*O. mykiss*) występuje w dwóch formach: osiadłej (słodkowodnej) określanej często jako „shaśta” i wędrownej (anadromicznej) zwanej steelhead, przy czym aktualnie w obrębie tej pierwszej wyróżnia się sześć podgatunków, zaś wśród wędrownej dwa. Oprócz gatunku *mykiss* jest jeszcze *Oncorhynchus clarki* zwany cutthroat trout, czyli pstrąg „podcięte gardło”, ze względu na występowanie czerwonej pręgi na dolnej szczęce. Także i ten gatunek charakteryzuje się ogromnym różnicowaniem, tworzy bowiem 14 podgatunków, z których wiele jest krytycznie zagrożonych w wyniku zabudowy rzek, wycinki lasów oraz nieprzemyślanych zarybień. Bliżej zainteresowanym bogactwem grup i podgatunków tęczaków polecamy dwie książki: Behnke R.J. 2002 – „Trout and Salmon of North America” i Rotter P. 2008 – „Cutthroat Native Trout of the West”. [ze Wstępu]*

Tomkowi Czerwińskiemu
składamy wyrazy współczucia z powodu śmierci

Mamy

Renata, Hania, Agatka, Arek, Maciek, Marek, Henryk
